

ความเหนื่อยล้าเป็นอาการอย่างหนึ่งที่พบได้บ่อยและเป็นปัญหาสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัด ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ การศึกษาเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหนื่อยล้า ปัจจัยส่งเสริมและบรรเทาความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลือกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 50 ราย ในหอผู้ป่วยแผนกอายุรกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความเหนื่อยล้าของ ไปเปอร์ และคณะ ซึ่งแปลและดัดแปลงโดยปิยวรรณ ปฤษฎานันท์ และแบบสอบถามปัจจัยส่งเสริมและบรรเทาความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดที่ผู้ศึกษาสร้างตามกรอบแนวคิดความเหนื่อยล้าของไปเปอร์ ลินด์เซย์ และคอคคัล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า

1. คะแนนความเหนื่อยล้าโดยรวมในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยส่งเสริมความเหนื่อยล้าที่รับรู้โดยผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การได้รับเคมีบำบัด เบื่ออาหาร มีไข้ มีอาการคลื่นไส้อาเจียน การได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ มีแผลในช่องปาก การมีภาวะซึมเศร้า การมีความวิตกกังวลหรือความเครียด ความเจ็บป่วยจากโรคที่เป็นอยู่ การนอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ มีอาการเจ็บปวด ไม่ได้ทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้อื่น มีอาการท้องเสีย สภาพแวดล้อมเสียงดังมากเกินไป ไม่มีญาติมาเยี่ยม มีอากาศร้อนเกินไป และมีแสงสว่างมากเกินไป

3. ปัจจัยบรรเทาความเหนื่อยล้าที่รับรู้โดยผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การนอนหลับอย่างเพียงพอ ไม่เบื่ออาหาร การได้รับสารอาหารอย่างเพียงพอ ไม่มีไข้ ไม่มีอาการคลื่นไส้อาเจียน การมีญาติมาเยี่ยม การสวดมนต์และทำสมาธิ ไม่มีแผลในช่องปาก การได้รับการเติมเลือด ไม่มีอาการเจ็บปวด การนั่งพักหรือนอนพัก (ระยะสั้นๆ) ไม่มีกลิ่นเหม็น การมีกิจวัตรประจำวันและออกกำลังกายที่เหมาะสม การได้ทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกับผู้อื่น ไม่มีอาการท้องเสีย ไม่มีเสียงดังมากเกินไป ไม่มีแสงสว่างมากเกินไป การดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ การพูดคุยกับผู้ป่วยเตียงข้างๆ การนึกถึงผู้เป็นที่รัก มีอากาศถ่ายเทสะดวก และได้รับการดูแลเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลเกี่ยวกับความเหนื่อยล้าในผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัด และใช้ในการวางแผนให้การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัด เพื่อลดปัจจัยส่งเสริมความเหนื่อยล้า ส่งเสริมปัจจัยบรรเทาความเหนื่อยล้า และเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

Fatigue is one of the most common symptoms and problems among leukemic patients receiving chemotherapy. Further, it affects patients physically, psychologically, socially, and economically. The purpose of this descriptive study was to examine the level of fatigue and factors that contribute to or alleviate fatigue symptoms among leukemic patients receiving chemotherapy in Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital. Using purposive sampling, 50 patients were recruited from the medical ward. Instruments consisted of the Demographic Data Form, Revised Piper Fatigue Scale (PFS), which was translated into Thai by Pritsanapanurungsie (2000), and Contributing and Alleviating Fatigue Factors Form, which was developed by researcher based on integrated framework of Piper and colleagues (Piper, Lindsey, & Dodd, 1987). Data were analyzed using descriptive statistics.

The results revealed that:

1. Total score of fatigue among leukemic patients receiving chemotherapy was at a moderate level;

2. Contributing fatigue factors perceived among leukemic patients receiving chemotherapy, from the most to the least, included receiving chemotherapy, anorexia, fever, nausea and vomiting, decrease food consumption, mucositis, anemia, stress or anxiety, illness from underlying disease, sleep deprivation, pain, socially limited, diarrhea, environmental noise, limited visitation, elevated room temperature, excessive room lighting; and

3. Alleviating fatigue factors perceived among leukemic patients receiving chemotherapy, from the most to the least, included adequate sleep, absence of anorexia, adequate food consumption, afebrile, absence of nausea and vomiting, unlimited visitation, prayer and meditation, absence of mucositis, blood transfusion, absence of pain, rest, pleasant smelling environment, suitable daily activities and exercise, socially unlimited, normal elimination, peaceful environment, normal room lighting, unlimited television and radio, communication with other patients, concern of significant others, good ventilation, and received good care from health care professionals.

The findings provided baseline information for nurses and could be used to plan nursing care among leukemic patients receiving chemotherapy in order to relieve contributing fatigue factors, enhance alleviating fatigue factors, and guide future research.